

V Zavodu svetega Stanislava je na ogled razstava o delu in življenju Slovencev v Argentini.

Razstava: Slovenci v Argentini

Lucija Kavčič, foto: Matic Štojs, Wikimedia

V Zavodu svetega Stanislava so 14. decembra odprli razstavo o delu in življenju Slovencev v Argentini, ki jo je pripravilo Izseljensko društvo Slovenija v svetu. Z njo zaznamujejo 70. obletnico konca druge svetovne vojne in poveljnega izseljenstva.

Tisto nedeljo je najprej potekala pravna maša, nato pa je sledilo odprtje razstave, pri katerem so sodelovali Vlasta Doležar Rus, Drago Arko in Lucas Somoza Osterc. Z razstavo želijo v društvu Slovenija v svetu (SVS) zaznamovati 70. obletnico konca druge svetovne vojne in poveljnega izseljenstva, ki bo leta 2015. Z njo želijo tudi osvežiti poznavanje slovenske skupnosti v Argentini. Podobno razstavo so pred 20 leti pripravili v Slovenskem šolskem muzeju, pričujoča razstava pa je dopolnjena z novimi posnetki, najbolj sveži so stari nekaj mesecev. Izbor 300 fotografij prikazuje

življenje slovenske skupnosti v Argentini po letu 1954 do danes, ki je zelo razgibano in plodovito ter kaže trdoživost, da se, tudi ko so težki trenutki, da narediti lepe in trajne stvari. Večina fotografij je iz Buenos Airesa, kjer živi največ Slovencev, pa tudi iz Mendoze, kjer jih živi okoli 600, in San Carlosa de Bariloche, kjer je okoli 350 Slovencev. Slednji se zbirajo v Slovenskem planinskem društvu in so v Bariloche prenesli evropske poglede in izkušnje v zimskih športih, alpinizmu in turizmu. Majhna slovenska skupnost živi tudi v Miramaru. Fotografije na razstavi, ki je postavljena v prvem nadstropju, pred

zavodsko kapelo z mozaiki p. Marka I. Rupnika in bo na ogled do nedelje, 1. februarja 2015, so razdeljene po področjih.

Na drugo celino Skupaj v Argentini živi med 30.000 in 35.000 Slovencev oziroma njihovih potomcev. Pripadajo trem valovom priseljevanja, društveno najaktivnejša pa je poveljna politična emigracija. Leta 1947 so prišli v Argentino prvi slovenski begunci. Večina jih je prispela v naslednjih dveh letih, potem ko so preživeli tri ali štiri leta v begunskih taboriščih v Italiji in Avstriji. Leta 1945 so se umaknili pred komunizmom v Avstrijo,

kakor so mislili, za štirinajst dni, največ en mesec. Toda izkazalo se je, da zanje ni vrnitve in da je njihova edina alternativa odhod na drugo celino. Poveljna emigracija Slovencev je v Argentino prispela v strnjeni skupini z velikim številom izobražencev in duhovnikov, teh je bilo skupaj kar 80. Po podatkih Društva Slovencev je v Argentino v tistem času prišlo okoli 1.200 družin in okoli 3.000 samskih, to je skupaj okoli 7.000 Slovencev. Med njimi so tudi tisti, ki so prispeli med letoma 1953 in 1962 in se pridružili svojim sorodnikom, možem in očetom, ki so se v Argentino preselili desetletje prej,

je zapisal arh. Jure Vombergar ob 60. obletnici začetka prihajanja slovenskih beguncev v Argentino. Da so se begunci lahko naselili v Argentini, gre zahvala predvsem izseljenskem duhovniku Janezu Hladniku, ki je pri takratnem predsedniku Peronu dosegel dovoljenje za preselitev vseh slovenskih beguncev, brez omejitve v številu in brez posebnih pogojev.

Slovenski čudež Tako so slovenski begunci po nekaj letih negotovega bivanja v barakah po taboriščih stopili na tovornjake in vlake, se vkrkali na parnike, odpluli proti Južni Ameriki in se izkrcali v Argentini. Začasno so se lahko nastanili v t. i. Hotelu imigrantov v pristanišču v Buenos Airesu, nato pa so si morali v dveh tednih brez znanja jezika poiskati bivališče in službo. »Slovincem v Argentini je v nekaj desetletjih uspelo iz nič zgraditi 'Slovenijo na tujih tleh'. Danes so nam lahko zgled, kako premagovati težave v negotovih, kriznih časih. Ustanovili so organizacijo Društvo Slovencev, imeli so slovenske nedeljske maše, na katere so se vozili tudi po dve uri v eno smer. S pomočjo slovenskih duhovnikov in slovenskih učiteljc so otroke pripravljali na prejem zakramentov in jih učili slovenske pesmice; in to je bil začetek zelo kakovostnih slovenskih šol.

Večna razstavljenih fotografij je iz Buenos Airesa, kjer živi največ Slovencev.

Z leti so ustanovili slovenske domove, kjer je kulturno in versko življenje Slovencev v Argentini začelo cveteti. Ta pojav neka-

Narodna zavest Slovenci po vojne emigracije v Argentini so na najrazličnejših področjih gojili in gojijo narodno zavest ter

Slovenci v Argentini živijo tako rekoč v vseh argentinskih provincah, od Ognjene zemlje do severa Argentine.

teri imenujejo 'slovenski čudež v Argentini'. S skupnim ciljem in z močno medsebojno povezanostjo so ustvarili Slovenijo v malem, da bi slovenski otroci začutili pripadnost slovenskemu narodnemu izročilu in se enkrat vsi skupaj vrnili v Slovenijo,« je zapisal Boštjan Kocmur, generalni tajnik Izseljenskega društva Slovenija v svetu.

poznavanje Slovenije. Postavili so učinkovit šolski sistem s prostovoljnimi učnimi močmi. Učitelji torej učijo otroke slovenščine in drugega, kar je povezano s Slovenijo, popolnoma udarniško in brezplačno v okviru najboljših možnosti. Slovenci v Argentini so ustanovili tudi skoraj profesionalno slovensko gledališče, pevske zборе in folklorne

skupine. Ustanovili so literarni krožek Balantičeva družina in nato Slovensko kulturno akcijo, ki je združevala in spodbujala kulturne ustvarjalce v slovenski diaspori. Ustanovili so mladinske organizacije in v njih gojili šport, petje, ples in gledališče. Vse to je delovalo in še vedno deluje na prostovoljni, a visoko kakovostni ravni, je zapisal Boštjan Kocmur.

Moč vere Ker jim je bila dobrodelnost in medsebojna pomoč vedno zelo blizu, so ustanovili Vincencijevo konferenco, Zvezo slovenskih mater in žena ter dva doma za ostarele. V vseh desetletjih, ki so nezadržno minevala, se je v Argentini oblikovala Slovenija v malem: z veliko ljubeznijo in vsestranskim prizadevanjem se je slovenska skupnost ohranila do današnjega dne. Toda čas vrnitve v domovino je prišel zelo pozno in Slovenci v Argentini so se že močno vživeli v novi svet, saj je ob osamosvojitvi Slovenije rasla že tretja oziroma četrta generacija slovenskih izseljencev. Hkrati je vsem generacijam Slovencev v Argentini ta način doživljanja slovenstva več 11.000 km od matične domovine postal domač. »Slovenci poveljnega časa so v Argentini ustvarili vse to, kar so, ker so v sebi nosili ideale, za katere so v breznih in jaških ležali očetje, bratje, sestre, sinovi ▶

Na razstavi so tudi fotografije iz Mendoze, kjer živi okoli 600 Slovencev.

V San Carlosu de Bariloche živi okoli 350 Slovencev.

► in hčere, možje in fantje. V sebi so nosili ideale brez sovraštva, z neizmerno mero odpuščanja. A s seboj so nosili tudi upanje na boljši jutri vseh Slovencev, ko bodo klešče komunizma popustile. Zelo pomembna pa je vedno bila verska sestavina. Odpad od vere je zelo pogosto pomenil tudi odpad od prizadevanja za slovensko skupnost. Slovenska skupnost v Argentini je obstala, ker se je zavestno držala slovenskega narodnega izročila in skrbelo za potrebe sonarodnjakov. Dolga leta je veljal princip, da kar je slovenskega, je dobro, in kar je Božjega, je dobro, in to je

Slovence držalo skupaj,« je poleg drugega razstavi na pot zapisal generalni tajnik SVS Boštjan Komur, ki je tudi poudaril, da je ta

slovensko suverenost januarja 1992.

Slovenske organizacije Krov-

Odpad od vere je pogosto pomenil odpad od prizadevanja za slovensko skupnost.

pripadnost skupnemu dobremu najbolj prišla do izraza v času osamosvajanja Slovenije, ko so Slovenci v Argentini lahko javno zagovarjali svojo pripadnost slovenskemu narodu in se z vsemi svojimi močmi, spretnostmi in zvezami trudili in dosegli, da je Argentina med prvimi priznala

na organizacija povojnih emigrantov Zedinjena Slovenija v Buenos Airesu je dobro povezana s krajevnimi domovi in številnimi organizacijami na območju Gran Buenos Airesa (Zveza mater in žena, Fantovska zveza in Dekliška zveza). Njihovo osrednje glasilo je tednik Svobodna Slovenija, ki je leta 2008 praznoval 60-letnico izhajanja v Argentini. Sobotno slovensko šolo, ki jo v krajevnih domovih vodijo prostovoljci, obiskuje skupaj okoli 400 učencev. V Buenos Airesu je vsako soboto ob 13. uri radijska oddaja »Okence v Slovenijo« ter radijska in televizijska oddaja »Slovenski kotiček«. Med pomembnejše publikacije povojnih migrantov sodita tudi mesečnik Duhovno življenje, ki ga izdaja Slovensko dušno pastirstvo v Argentini, in letna

publikacija Meddobje, ki jo izdaja Slovenska kulturna akcija.

Izseljenski valovi Sicer pa Slovenci v Argentini živijo tako rekoč v vseh argentinskih provincah, od Ognjene zemlje do severa Argentine. Strnjene naselitve Slovencev so predvsem na območju Gran Buenos Airesa, Bariloč, Mendoza, Rosario pa tudi Cordobe, Miramara, mest Paraná in Tucumana. V Argentini živi med 30.000 in 35.000 Slovencev oziroma njihovih potomcev, od katerih je okoli 4.000 slovenskih državljanov s stalnim prebivališčem v Argentini. Priseljevanje Slovencev v Argentino je, kot že omenjeno, razdeljeno v tri valove: ekonomsko emigracijo konec 19. stoletja in obdobja pred prvo svetovno vojno, emigrante iz obdobja med prvo in drugo svetovno vojno ter politično emigracijo po koncu druge svetovne vojne, še piše na spletni strani Velesposlaništva RS v Buenos Airesu. Prvi Slovenci so v Argentino prispeli že v 70. letih 19. stoletja na podlagi dogovora med tedanja avstro-ogrske monarhije in Argentino. Potomci teh Slovencev so ustanovili Slovensko društvo Triglav v mestu Paraná v provinci Entre Rios. Društvo je z svojimi 150 člani primer »vnovičnega odkrivanja« slovenskih korenin in iskanja vezi s staro domovino. Dejavno sodeluje z drugimi slovenskimi društvi v Argentini, organizira tečaj slovenskega jezika in radijsko oddajo »Slovenski odmevi«. Glavnina slovenskih izseljencev pa je v Argentino prispela v obdobju med obema vojnoma, in sicer približno 25.000 posameznikov predvsem iz Prekmurja in Primorske. Ti izseljenci imajo svoje klube v Buenos Airesu (Triglav), v Gran Buenos Airesu (Bernal), v Rosariu (Triglav) in v Cordobi. Primorsko-prekmurska skupnost v Bernalu oddaja radijsko oddajo »Slovenija ... moja ljubezen«. Tudi Slovensko podporno društvo Triglav ima radijsko oddajo »Triglav, moj dom« in v prostorih društva organizira družabne prireditve. Med društva medvojnih priseljencev sodi tudi društvo Beneških Slovencev. **D**

Pričujoča razstava je dopolnjena z novimi posnetki, najbolj sveži so stari nekaj mesecev.